

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Дар'я Вороніна-Пригодій¹, Світлана Кравець²

¹ молодший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-0545-1727>, e-mail: voronina.pryhodii@gmail.com

² кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувачка лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>, e-mail: sveta.kindz@ukr.net

Реферат:

Актуальність: глобалізаційні процеси у економічних відносинах, організації освіти та суспільного життя країн світу, інтеграція державного та приватного сектору економіки у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та зайнятості, актуалізують необхідність аналізу європейського досвіду зі створення програм державно-приватного партнерства в галузі освіти. Постійне обговорення питання розвитку державно-приватного партнерства у країнах Європи, актуалізація не лише позитивного досвіду, що є спільним для кількох держав, а й наявність дебатів щодо зміни ролі органів державної влади вказує на наявність певних регіональних протиріч та особливостей.

Мета: здійснити аналіз регіональних особливостей європейської системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та на цій основі виокремлення рекомендацій на загальнодержавному рівні.

Методи: теоретичні (індукція, синтез, узагальнення); емпіричні (вивчення та аналіз нормативно-правових документів у сфері державно-приватного партнерства, професійної освіти, соціального захисту населення та ринку праці, програм державно-приватного партнерства з професійної підготовки кваліфікованих робітників, результатів діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти країн Європи.

Результати: встановлено, що загальними проблемами розвитку державно-приватного партнерства у країнах Європи є: узгодження прав та обов'язків державного та приватного сектору; запровадження чітких та прозорих механізмів регулювання фінансових витрат; формування алгоритмів виконання проєктів без затримки; наявність різних форм договорів державно-приватного партнерства та їх сумісність із правовою (національною, регіональною чи місцевою) базою. Значна частина населення бере участь у «програмах активного ринку праці» (ALMP), що підтримуються як з боку держави так й приватним сектором економіки. При розробці таких програм виникають певні суперечки та проблеми між державними та приватними партнерами, що пов'язані з розподілом прав та обов'язків, боротьбою за управління фінансовими ресурсами та відмовою від розвитку інфраструктури.

Висновки: у процесі розвитку вітчизняної системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти варто: врахувати вимоги Європейського союзу до законодавства щодо державно-приватного партнерства; відповідно модернізувати положення Закону «Про професійну (професійно-технічну) освіту»; розробити алгоритми практичної підготовки фахівців на засадах державно-приватного партнерства.

Ключові слова: професійна (професійно-технічна) освіта, державно-приватне партнерство (ДПП), регіональні особливості ДПП, проблеми ДПП, підготовка молоді до самозайнятості.

Вступ. Глобалізаційні процеси у економічних відносинах, організації освіти та суспільного життя країн світу, інтеграція державного та приватного сектору економіки у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та зайнятості, актуалізують необхідність аналізу європейського досвіду зі створення програм державно-приватного партнерства в галузі освіти. Щоб молоді люди та дорослі набули компетентностей, необхідних для працевлаштування, системи професійної освіти та навчання в Європі створюють різні форми співпраці між державним і приватним секторами (Кравець, 2017). Державно-приватне партнерство, яке зосереджується на розвитку професійно важливих компетентностей, є однією з форм співпраці в системі професійної (професійно-технічної) освіти у європейських країнах (Радкевич, Бородієнко & Кравець, 2021).

Вирішення завдань соціального захисту населення пов'язане з проблемою підготовки підростаючого покоління до обрання професії із наступною адаптацією до умов ринку праці. Як наслідок відбувається формування нової освітньої системи підготовки молоді до зайнятості, де тісна співпраця державних структур та капіталу є основною тенденцією для всіх країн світу. Разом з тим, для організації та функціонування такої системи підготовки підростаючого покоління до зайнятості у різних країнах застосовуються різні теоретичні підходи та практичні заходи (Пригодій, 2011).

Система державно-приватного партнерства сьогодні розглядається як політичне та ідеологічне питання. Актуалізується питання про те, чи є державно-приватне партнерство взагалі доцільним підходом до надання послуг, деякі країни Європи (Бельгія (Фландрія), Болгарія, Греція, Словенія та Швейцарія) все ще вважають, що їм потрібно пройти певний шлях, перш ніж досягти можливого консенсусу щодо робочих схем як розумних і виправданих засобів надання державних послуг. Норвегія підкреслює, що державно-приватне партнерство також може стати проблематичним з точки зору демократичного контролю. В умовах коли надання послуг або технічне обслуговування делегується третій стороні, електорат неминуче втрачає частину свого контролю над тим, як ця діяльність здійснюється. Тоді постає питання співмірності втрат і здобутків при запровадженні ДПП (Present problems or challenges, 2008, p. 11).

Проте постійне обговорення питання розвитку державно-приватного партнерства у країнах Європи, актуалізація не лише позитивного досвіду, що є спільним для кількох держав, а й наявність

дебатів щодо зміни ролі органів державної влади вказує на наявність певних суперечностей та регіональних особливостей.

Мета статті полягає у здійсненні аналізу регіональних особливостей європейської системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та на цій основі виокремлення рекомендацій на загальнодержавному рівні.

Методи: теоретичні (індукція, синтез, узагальнення); емпіричні (вивчення та аналіз нормативно-правових документів у сфері державно-приватного партнерства, професійної освіти, соціального захисту населення та ринку праці, програм державно-приватного партнерства з професійної підготовки кваліфікованих робітників, результатів діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти країн Європи.

Результати та обговорення. Сучасний етап розвитку і консолідації державного та приватного сегментів країн Європи невід'ємно пов'язаний з розбудовою національних систем професійної (професійно-технічної) освіти, працевлаштування та зайнятості підростаючого покоління у межах європейського та світового ринку праці, впливом глобальних європейських інституцій на систему зайнятості та професійної підготовки кадрів, а також посиленням ролі міжнародних організацій у визначенні пріоритетів професійної (професійно-технічної) освіти в Європі та окремих країнах (Радкевич, Лузан & Кравець, 2017).

У ході порівняльно-педагогічного дослідження, проведеного з метою виявлення спільних і відмінних рис у підходах до реалізації стратегії підготовки молоді до зайнятості на засадах державно-приватного партнерства в країнах з різними моделями допрофесійної і професійної освіти, встановлено, що необхідно прискорити процес переходу фахівця від закладу професійної (професійно-технічної) освіти до робочого місця на виробництві, запобігти тривалим періодам безробіття або повному виходу фахівця з певного ринку праці, сприяти встановленню стабільних трудових відносин молодого фахівця і підприємства.

Як зазначають А. Браун та Дж. Кеттль (2012) політики в багатьох країнах вдаються до запровадження програм активного ринку праці (active labor market programs – ALMP).

Найчастіше використовується чотири категорії програм (Caliendo & Schmidl 2016):

- навчання на ринку праці;
- допомога у пошуку роботи та моніторинг;

- субсидії на заробітну плату;
- робота в державному секторі.

На основі аналізу досвіду державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти при підготовці молоді до зайнятості встановлено, що ця система знаходиться у стані постійного розвитку й тому уряди та бізнес країн Європи стикається з певними загальними проблемами:

- узгодження прав та обов'язків державного та приватного сектору (у доповіді Європейської аудиторної палати (European Court of Auditors), під назвою «Державно-приватне партнерство в ЄС: широко поширені недоліки та обмежені переконання», були піддані критиці показники ефективності державно-приватного партнерства у кількох країнах ЄС, заявивши, що вони «не завжди ефективно здійснювали управління і не забезпечували адекватного співвідношення ціни та якості» (Public Private Partnerships in the EU: Widespread shortcomings and limited benefits, 2018, p. 49);

- надходження, розподіл та особливості витрат фінансових ресурсів (як зазначає М. Ромеро (2018), у докладі «The European Network on Debt and Development (Eurodad)» зазначено, що при розробці кошторисів та виконанні спільних проєктів спостерігається перевищення вдвічі й більше так званого «порога доступності» (affordability threshold), що встановлений урядом та Світовим банком на початку проєкту);

- проєкти, що виконуються у рамках програм державно-приватного партнерства, виконуються із затримками (як зазначає Дж. Гуаш (2017), у вибірці з 500 проєктів кожної модальності (традиційні контракти та контракти державно-приватного партнерства) були затримки приблизно в 92 % випадків, з яких 26 % – становили проєкти, що реалізовувалися у межах державно-приватного партнерства);

- перенесення акцентів управління зі сфери держави у приватний сектор економіки (державно-приватне партнерство передбачає довгострокові контрактні угоди, за яких приватний сектор надає інфраструктуру та послуги, які традиційно надавалися державним сектором, такі як лікарні, школи, дороги, водопостачання та санітарія. Як правило ця інфраструктура є неприбутковою, що знижує зацікавленість у їх розвитку при відсутності державного фінансування (Gondard & Salom, 2018));

- часте переукладання контрактів (пояснюється необхідністю постійно враховувати зміну ціни на ринку та узгоджувати витрати проєкту з

державними структурами); якщо не переукладати контракти, то це призводить до зниження загального добробуту учасників проєкту та в деяких випадках може загрожувати довірі до дієвості системи державно-приватного партнерства (Progress and problems in PPPs, 2020);

- різні форми договорів державно-приватного партнерства та їх сумісність із правовою (національною, регіональною чи місцевою) базою (в кожній країні діють власні правила та принципи бухгалтерського обліку які визначають різне ставлення до об'єктів інфраструктури (дороги, водопроводи, школи, лікарні тощо), виникають проблеми з тим як слід відображати в балансі суб'єкт державного сектору – як актив або зобов'язання (Present problems or challenges, 2008, pp. 11-12)).

Крім загальних проблем Європи із розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти зустрічаються національні (регіональні) особливості, що пов'язані із соціально-економічними процесами розвитку кожної країни.

Існує два типи державно-приватного партнерства: договірне партнерство та інституційне партнерство, у контексті якого створюються змішані інститути, що включають державний та приватний капітал. Основну відмінність між ними можна знайти у фінансових відносинах між державною владою, приватним партнером та громадянами як користувачами інфраструктури чи послуг. За державним договором державний орган платить приватному партнеру, тоді як у контексті концесії користувачі сплачують свої внески безпосередньо приватній компанії (збори, вхідні квитки, транспортні квитки тощо). Державно-приватне партнерство охоплює два види взаємодії між державною та приватною сферами: державні контракти та концесії (Issues with Road PPP Projects, 2021).

Загалом положення про партнерства узгоджуються із загальним визначенням але зберігають при цьому національні риси і, отже, мають різноманітну картину в Європі.

Цікавою залишається ситуація у Болгарії (Ganeva, 2013), Сербії (Gazivoda, 2019) та Словенії (Ferk, 2018). У цих країнах загальноприйнятого визначення державно-приватного партнерства не існує, але національне законодавство, тим не менш, забезпечує основу для загального розуміння цього терміна.

У Бельгії передбачається, що співробітництво може бути налагоджено за межами законодавчої бази щодо державних контрактів, що передбачає

обов'язок оголошувати публічні тендери (Vreys, 2020).

Люксембург вказує, що національне законодавство не визнає концесії на державні послуги, але, при цьому, прямо імплементує директиви Європейського Союзу, що стосуються державних контрактів і концесій, у національне законодавство – це іноді призводить до внутрішніх протиріч. Рішення переноситься на рівень муніципалітетів, які повинні переконатися, що вони поважають європейські правила в цій сфері (Fayot, 2021).

Крім того, у Люксембурзі (Fayot, 2021), Швеції (Athias, Macina & Wicht, 2019) та Великобританії (Hadriil, Calder & Richards, 2021) законодавство, що регулює діяльність місцевих органів влади (правила про конкуренцію, державні закупівлі або правила бухгалтерського обліку), також може встановлювати обмеження для муніципалітетів (або міжмуніципальних структур) у співпраці з приватними партнерами.

Фінляндія встановлює, що муніципалітети повинні мати інституційну компетенцію, щоб займатися діяльністю державно-приватного партнерства, і основа контрактів з приватними партнерами також повинна бути відповідно до чинних правил ведення бізнесу (Laaksonen & Uusitalo, 2018).

Словенія розробила спеціальне законодавство для розвитку державно-приватного партнерства (Ferk, 2018). Дискусії щодо розробки нового закону велися також у Латвії (Public-private partnership, 2020). Водночас Естонія найближчим часом планує переглянути потребу в такому законодавстві (Petrona, 2021).

Латвія (Public-private partnership, 2020), Литва (Jagminas, Marcinkevičiūtė, Normantas & Šiaudinis, 2018), Сербія (Gazivoda, 2019) та Швейцарія (Lienhard, 2006) чітко зазначають необхідність розробки чинного законодавства та створення нової та чіткішої правової бази щодо державно-приватного партнерства.

У цьому аспекті слід наголосити, що в Україні Закон «Про державно-приватне партнерство» був прийнятий ще у 2010 році.

При цьому Болгарія (Ganeva, 2013), Литва (Jagminas, Marcinkevičiūtė, Normantas & Šiaudinis, 2018) та Сербія (Gazivoda, 2019) рішення про державно-приватне партнерство ухвалювали з метою відповідності критеріям вступу до ЄС, оскільки цей правовий аспект активно підтримується Європейським Союзом. Сербія прямо зазначає, що це головна причина залучення до даного типу правової перевірки.

Показовим є досвід Румунії. Раніше в країні існував спеціальний закон, який регулював договори державно-приватного партнерства, але цей закон був скасований, оскільки було визнано, що він становить значну перешкоду для успішної співпраці між державним і приватним сектором (Albulescu, Ursu & Vigdorovits, 2013).

У Бельгії виникають проблеми між регіонами. Валлонією подано декрет про державно-приватне партнерство, що вимагає правових змін на федеральному рівні, а інші регіони це питання ще не розглядають (Vreys, 2020).

Болгарія (Ganeva, 2013) та Італія (Egidi, Leonforte & Nobile, 2022) чітко вказують, що залежно від типу державно-приватного партнерства можуть застосовуватися конкретні законодавчі положення, такі як законодавство про енергетику, регіональний розвиток, передову практику партнерства, культурну спадщину, збір відходів, водопостачання тощо.

Така ситуація призводить до наявності різних типів законодавства, від більш загального рівня до більш конкретного. Лише в окремих випадках було створено конкретне законодавство про державно-приватне партнерство. Однак у багатьох країнах, де розробляється комплексний підхід, це все ще триває. Це призводить до ситуації, коли особи або установи, які бажають брати участь у проектах, повинні розглядати різні правові джерела, щоб забезпечити реалізацію проектів у законний спосіб.

Проведений аналіз регіональних особливостей європейської системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, досвід впровадження програм, дають підстави для формулювання низки пропозицій щодо їх практичного використання:

– урахувати вимоги Європейського союзу до законодавства про державно-приватне партнерство з метою відповідності критеріям вступу до ЄС;

– оновити положення діючого Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» або зафіксувати в законопроекті «Про професійну освіту») важливість і механізми надання освітніх послуг на засадах державно-приватного партнерства;

– розробити алгоритми практичної підготовки здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах державно-приватного партнерства.

Висновок. Загальними проблемами розвитку державно-приватного партнерства у країнах Європи є: узгодження прав та обов'язків державного та приватного сектору; запрова-

дження чітких та прозорих механізмів регулювання фінансових витрат; формування алгоритмів виконання проєктів без затримки; наявність різних форм договорів державно-приватного партнерства та їх сумісність із правовою (національною, регіональною чи місцевою) базою.

Значна частина населення бере участь у «програмах активного ринку праці» (ALMP), що підтримуються як з боку держави так й приватним сектором економіки. При розробці таких програм виникають певні суперечки та проблеми між державними та приватними партнерами, що пов'язані з розподілом прав та

обов'язків, боротьбою за управлінням фінансовими ресурсами та відмовою від розвитку інфраструктури.

У процесі розвитку вітчизняної системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти важливо врахувати вимоги Європейського союзу до законодавства про державно-приватне партнерство; відповідно оновити положення Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту»; розробити алгоритми практичної підготовки фахівців на засадах державно-приватного партнерства.

Список посилань

Кравець, С. Г. (2017). Компетентнісний підхід до стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*. Тернопіль, 2, 129-138.

Пригодій, М. А. (2011). *Сучасні аспекти підготовки вчителів технологій*: монографія. Чернівці: ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка.

Пуховська, Л. (2019). Сучасні вектори розвитку професійної освіти і навчання в країнах ЄС. В Локшина, О.І. (ред.). *Інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: збірник матеріалів III Міжнародної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2019»* (м. Київ, 30 травня 2019 р.). Київ: Пед. думка (с. 139-140).

Радкевич, В. О., Бородієнко, О. В., & Кравець, С. Г. (2021). *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу)*: науково-аналітичні матеріали / Інститут проф.-техн. освіти НАПН України. Київ: ТРО-ПЕА.

Радкевич, В. О., Лузан, П. Г., & Кравець, С. Г. (2017). *Стандартизація професійної освіти в контексті євроінтеграційних процесів*, Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України) зб. наук. праць. Київ: Видавничий дім «Сам», 259-267.

Albulescu, A., Ursu, N., & Vigdorovits, S. (2013). Types of partnerships between the Romanian authorities and private investors. *THOMSON REUTERS PRACTICAL LAW*. Retrieved from [https://ca.practical-law.thomsonreuters.com/9-535-3351?__lrTS=20210119022732997&transitionType=Default&context-Data=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://ca.practical-law.thomsonreuters.com/9-535-3351?__lrTS=20210119022732997&transitionType=Default&context-Data=(sc.Default)&firstPage=true).

Athias, L., Macina, M., & Wicht, P. (2019). Public-Private Partnerships: A Swiss Perspective. In: Ladner, A., Soguel, N., Emery, Y., Weerts, S., & Nahrath, S. (eds) *Swiss Public Administration. Governance and Public Management*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92381-9_11.

Brown, A. J. G., & Koettl, J. (2012). Active Labor Market Programs: How, Why, When, and To What Extent are they Effective? *Europe and Central Asia knowledge brief*, 58. World Bank, Washington, DC. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/17053>.

Caliendo, M., & Schmidl, R. (2016). Youth unemployment and active labor market policies in Europe. *IZA Journal of Labor Policy*, 5. Retrieved from <https://izajolp.springeropen.com/articles/10.1186/s40173-016-0057-x>.

Egidi, S., Leonforte, A., & Nobile, V. (2022, March 25). The Public-Private Partnership Law Review: Italy. *The Law Reviews*. Retrieved from <https://thelawreviews.co.uk/title/the-public-private-partnership-law-review/italy>.

Fayot, F. (2021, April 09). Stimulating collaborative R&D projects through public-private partnerships in Luxembourg. *RESEARCH LUXEMBOURG. Faster. Further. Together*. Retrieved from <https://www.researchluxembourg.org/en/stimulating-collaborative-rd-projects-through-public-private-partnerships-ppps-in-luxembourg/>.

Ferk, P. (2018) Slovenian Public Procurement and Public-Private Partnership Market in 2017. *European Procurement & Public Private Partnership Law Review*. Vol. 13, 1, 78-82. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26695256>.

Ganeva, S (2013). Public-private partnerships (PPPs) in Bulgaria: legislative initiatives and experience. *EBRD Law in transition online*. Retrieved from <https://www.ebrd.com/downloads/research/news/lit112g.pdf>.

Gazivoda, J. (2019). A general introduction to public-private partnerships in Serbia. *Lexology*. Retrieved from <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=68620eb0-2789-42e5-8f79-6388b8e657ba>.

Gondard, C., & Salom, E. G. (2018, December 04). *The problem with Public-Private Partnerships and the role of the EU*. Retrieved from <https://www.eurodad.org/ppps-eu>.

Guasch, J. (2017). Procurement and renegotiation of public private partnerships in infrastructure: evidence, typology and tendencies (pp. 246-261). *Law and Economics of Public Procurement Reforms*. G. Piga and T. Tatrai, Taylor & Francis Group. London: Routledge.

Hadrill, A., Calder, K., & Richards, M. (2021). A general introduction to public-private partnerships in United Kingdom. *Lexology*. Retrieved from <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=393a8a4b-4ee2-4a48-848d-aa7deff6c689>.

Issues with Road PPP Projects (2021). *Developing successful Public-Private Partnerships (PPPs) for increased transport connectivity: Case Studies, Experiences and Learning Materials*. Retrieved from https://www.un.org/ohrlls/sites/www.un.org.ohrlls/files/training_materials_ppps_botswana_9_oct_rev.pdf.

Jagminas, T., Marcinkevičiūtė, J., Normantas, D., & Šiaudinis, A. (2018). *Public and Private Partnerships: Lithuania's story*. Public private partnership association Lithuania. Retrieved from <https://library.ppp-knowledgelab.org/documents/5449/download>.

Laaksonen, S., & Uusitalo, U. (2018, February 22). Scope of Application of PPP Projects Expanded. *Castrén & Snellman*. Retrieved from <https://www.castrén.fi/blogandnews/news-2018/scope-of-application-of-ppp-projects-expanded/>.

Lienhard, A (2006). Public Private Partnerships (PPPs) in Switzerland: experiences – risks – potentials. *International Review of Administrative Sciences*, 72 (4), 547-563. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0020852306070083>.

Petrone, J. (2021, September 30). *Estonian public-private partnerships pay off as new apps gain adoption*. Retrieved from <https://e-estonia.com/estonian-public-private-partnerships/>.

Present problems or challenges (2008). *Good Practice in the Relationship between Local/Regional Authorities and the Private Sector «Public-Private Partnerships (PPP)»*. Retrieved from <https://rm.coe.int/168074720b>.

Progress and problems in PPPs (2020). *Public-private partnerships under the «people-first» approach*, 7. Retrieved from https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/46538/1/S2000676_en.pdf.

Public Private Partnerships in the EU: Widespread shortcomings and limited benefits (2018). Pursuant to Article 287(4), second subparagraph, TFEU, 09. Retrieved from https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_09/SR_PPP_EN.pdf.

Public-private partnership (2020, September 05). *Ministry of Finance Republic of Latvia*. Retrieved from https://www.fm.gov.lv/en/public-private-partnership?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com.ua%2F.

Romero, M. J. (2018, October 03). *History RePPPeated – How public-private partnerships are failing*. Retrieved from <https://www.eurodad.org/historyrepppeated>.

Vreys, J. (2020, April 07) A general introduction to public-private partnerships in Belgium. *Lexology*. Retrieved from <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=091169ab-5237-4467-a496-236b54f8e36a>.

Переклад і транслітерація

Kravets, S. H. (2017). Kompetentnisnyi pidkhid do standartyzatsii profesiinoi pidhotovky molodshykh spetsialistiv u koledzhakh i tekhnikumakh [Competence approach to standardization of professional training of junior specialists in colleges and technical schools]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatiuka. Serii: Pedahohika [Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University. V. Hnatiuk. Series: Pedagogy]*. Ternopil, 2, 129-138, [in Ukrainian].

Pukhovska, L. (2019). Suchasni vektory rozvytku profesiinoi osvity i navchannia v krainakh YeS [Modern vectors of development of vocational education and training in EU countries]. V *Lokshyna, O.I. (red.)*.

Internatsionalizatsiia ta intehtratsiia v osviti v umovakh hlobalizatsii: zbirnyk materialiv III Mizhnarodnoi konferentsii «Pedahohichna komparatyvistyka i mizhnarodna osvita 2019» (m. Kyiv, 30 travnia 2019 r.) [Internationalization and integration in education in the context of globalization: Proceedings of the III International Conference "Pedagogical Comparative Studies and International Education 2019" (Kyiv, May 30, 2019)]. Kyiv: Ped. dumka (s. 139-140), [in Ukrainian].

Pryhodi, M. A. (2011). *Suchasni aspekty pidhotovky vchyteliv tekhnolohii [Modern aspects of technology teacher training]: monohrafiia*. Chernihiv: ChNPU imeni T.H. Shevchenka, [in Ukrainian].

Radkevych, V. O., Borodiienko, O. V., & Kravets, S. H. (2021). *Profesiina (profesiino-tekhnichna) osvita Ukrainy v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv (porivnialnyi analiz iz krainamy Yevropeiskoho Soiuzu) [Professional (vocational) education of Ukraine in the context of European integration (a comparative analysis with the EU countries(sad))]: naukovo-analitychni materialy / Instytut prof.-tekh. osvity NAPN Ukrainy*. Kyiv: TROPEA, [in Ukrainian].

Radkevych, V. O., Luzan, P. H., & Kravets, S. H. (2017). *Standartyzatsiia profesiinoi osvity v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv [Standardization of vocational education in the context of European integration processes]*, Naukove zabezpechennia rozvytku osvity v Ukraini: aktualni problemy teorii i praktyky [Scientific support of education development in Ukraine: current issues of theory and practice] (do 25-richchia NAPN Ukrainy) zb. nauk. prats. Kyiv: Vydavnychi dim «Sam», 259-267, [in Ukrainian].

Albulescu, A., Ursu, N., & Vigdorovits, S. (2013). Types of partnerships between the Romanian authorities and private investors. *THOMSON REUTERS PRACTICAL LAW*. Retrieved from [https://ca.practical-law.thomsonreuters.com/9-535-3351?__lrTS=20210119022732997&transitionType=Default&context-Data=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://ca.practical-law.thomsonreuters.com/9-535-3351?__lrTS=20210119022732997&transitionType=Default&context-Data=(sc.Default)&firstPage=true), [in English].

Athias, L., Macina, M., & Wicht, P. (2019). Public-Private Partnerships: A Swiss Perspective. In: Ladner, A., Soguel, N., Emery, Y., Weerts, S., Nahrath, S. (eds) *Swiss Public Administration. Governance and Public Management*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92381-9_11, [in English].

Brown, A. J. G., & Koettl, J. (2012). Active Labor Market Programs: How, Why, When, and To What Extent are they Effective? *Europe and Central Asia knowledge brief*, 58. World Bank, Washington, DC. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/17053>, [in English].

Caliendo, M., & Schmidl, R. (2016). Youth unemployment and active labor market policies in Europe. *IZA Journal of Labor Policy*, 5. Retrieved from <https://izajolp.springeropen.com/articles/10.1186/s40173-016-0057-x>, [in English].

Egidi, S., Leonforte, A. & Nobile, V. (2022, March 25). The Public-Private Partnership Law Review: Italy. *The Law Reviews*. Retrieved from <https://thelawreviews.co.uk/title/the-public-private-partnership-law-review/italy>, [in English].

Fayot, F. (2021, April 09). Stimulating collaborative R&D projects through public-private partnerships in Luxembourg. *RESEARCH LUXEMBOURG. Faster. Further. Together*. Retrieved from <https://www.researchluxembourg.org/en/stimulating-collaborative-rd-projects-through-public-private-partnerships-ppps-in-luxembourg/>, [in English].

Ferk, P. (2018) Slovenian Public Procurement and Public-Private Partnership Market in 2017. *European Procurement & Public Private Partnership Law Review*. Vol. 13, 1, 78-82. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26695256>, [in English].

Ganeva, S (2013). Public-private partnerships (PPPs) in Bulgaria: legislative initiatives and experience. *EBRD Law in transition online*. Retrieved from <https://www.ebrd.com/downloads/research/news/lit112g.pdf>, [in English].

Gazivoda, J. (2019). A general introduction to public-private partnerships in Serbia. *Lexology*. Retrieved from <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=68620eb0-2789-42e5-8f79-6388b8e657ba>, [in English].

Gondard, C., & Salom, E. G. (2018, December 04). *The problem with Public-Private Partnerships and the role of the EU*. Retrieved from <https://www.eurodad.org/ppps-eu>, [in English].

Guasch, J. (2017). Procurement and renegotiation of public private partnerships in infrastructure: evidence, typology and tendencies (pp. 246-261). *Law and Economics of Public Procurement Reforms*. G. Piga and T. Tatrai, Taylor & Francis Group. London: Routledge, [in English].

Hadri, A., Calder, K., & Richards, M. (2021). A general introduction to public-private partnerships in United Kingdom. *Lexology*. Retrieved from <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=393a8a4b-4ee2-4a48-848d-aa7deff6c689>, [in English].

Issues with Road PPP Projects (2021). *Developing successful Public-Private Partnerships (PPPs) for increased transport connectivity: Case Studies, Experiences and Learning Materials*. Retrieved from https://www.un.org/ohrrls/sites/www.un.org.ohrrls/files/training_materials_ppps_botswana_9_oct_rev.pdf, [in English].

Jagminas, T., Marcinkevičiūtė, J., Normantas, D. & Šiaudinis, A. (2018). *Public and Private Partnerships: Lithuania's story*. Public private partnership association Lithuania. Retrieved from <https://library.ppp-knowledgelab.org/documents/5449/download>, [in English].

Laaksonen, S., & Uusitalo, U. (2018, February 22). Scope of Application of PPP Projects Expanded. *Castrén & Snellman*. Retrieved from <https://www.castrén.fi/blogandnews/news-2018/scope-of-application-of-ppp-projects-expanded/>, [in English].

Lienhard, A (2006). Public Private Partnerships (PPPs) in Switzerland: experiences – risks – potentials. *International Review of Administrative Sciences*, 72 (4), 547-563. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0020852306070083>, [in English].

Petrone, J. (2021, September 30). *Estonian public-private partnerships pay off as new apps gain adoption*. Retrieved from <https://e-estonia.com/estonian-public-private-partnerships/>, [in English].

Present problems or challenges (2008). *Good Practice in the Relationship between Local/Regional Authorities and the Private Sector «Public-Private Partnerships (PPP)»*. Retrieved from <https://rm.coe.int/168074720b>, [in English].

Progress and problems in PPPs (2020). *Public-private partnerships under the «people-first» approach*, 7. Retrieved from https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/46538/1/S2000676_en.pdf.

Public Private Partnerships in the EU: Widespread shortcomings and limited benefits (2018). Pursuant to Article 287(4), second subparagraph, TFEU, 09. Retrieved from https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_09/SR_PPP_EN.pdf, [in English].

Public-private partnership (2020, September 05). *Ministry of Finance Republic of Latvia*. Retrieved from https://www.fm.gov.lv/en/public-private-partnership?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com.ua%2F, [in English].

Romero, M. J. (2018, October 03). *History RePPeated – How public-private partnerships are failing*. Retrieved from <https://www.eurodad.org/historyrepppeated>, [in English].

Vreys, J. (2020, April 07) A general introduction to public-private partnerships in Belgium. *Lexology*. Retrieved from <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=091169ab-5237-4467-a496-236b54f8e36a>, [in English].

REGIONAL FEATURES OF THE EUROPEAN PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP SYSTEM IN THE FIELD OF PROFESSIONAL (VOCATIONAL AND TECHNICAL) EDUCATION

Daria Voronina-Pryhodii ¹, Svitlana Kravets ²

¹ Junior Researcher of the Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and Training of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0545-1727>, e-mail: voronina.pryhodii@gmail.com

² Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Head of the Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and Training of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>, e-mail: sveta.kindz@ukr.net

Abstract

Relevance: globalization processes in economic relations, organization of education and public life of the world, integration of public and private sectors of the economy in professional (vocational) education and employment highlight the need to analyze European experience in creating public-private partnership programs in education. The constant discussion of the development of public-private partnerships in European countries, the actualization of not only positive experiences that are common to several states, but also the debate on changing the role of public authorities indicates the presence of certain regional contradictions and peculiarities.

Aim: to analyze the regional features of the European system of public-private partnership in the field of professional (vocational) education and on this basis to highlight the recommendations at the national level.

Methods: theoretical (induction, synthesis, generalization); empirical (study and analysis of legal documents in the field of public-private partnership, vocational education, social protection and labor market, public-private partnership programs for training of skilled workers, the results of professional (vocational) education in Europe).

Results: it is established that the common problems of public-private partnership development in European countries are: harmonization of rights and responsibilities of the public and private sector; introduction of clear and transparent mechanisms for regulating financial costs; formation of algorithms for project execution without delay; the existence of various forms of public-private partnership agreements and their compatibility with the legal (national, regional or local) base. Much of the population participates in Active Labor Market Programs (ALMPs), which are supported by both the state and the private sector. The development of such programs raises certain disputes and issues between public and private partners related to the division of rights and responsibilities, the struggle for financial resource management and the refusal to develop infrastructure.

Conclusions: in the development process of the domestic system of public-private partnership in the field of professional (vocational) education it should be: taken into account the requirements of the European Union to the legislation on public-private partnership; modernized the provisions of the Law "On Professional (Vocational) Education" accordingly; developed algorithms of practical training of specialists on the basis of public-private partnership.

Keywords: *professional (vocational) education, public-private partnership (PPP), regional features of PPP, PPP problems, preparation of youth for self-employment.*

Стаття надійшла до редакції: 19.01.2022

Прийнято до друку: 10.02.2022